

Dosarul nr. 2ra-627/22
2-20108022-01-2ra-29042022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. C. Valah)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, I. Țurcan, L. Pruteanu)

DECIZIE

27 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Mariana Pitic
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Irina Fitchevici și Ion Fitchevici, reprezentați de avocatul Adrian Grosu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Irina Fitchevici și Ion Fitchevici împotriva Companiei Aeriene „AIR MOLDOVA” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea contravalorii biletelor de călătorie, penalității, compensației pentru anularea zborului, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 07 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 04 septembrie 2020, Irina Fitchevici și Ion Fitchevici, reprezentați de avocatul Adrian Grosu, au depus cerere de chemare în judecată împotriva Companiei Aeriene „AIR MOLDOVA” Societate cu Răspundere Limitată, (în continuare C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L.), solicitând încasarea contravalorii biletelor de călătorie în sumă de 564,41 de euro, a penalității în mărime de 564,41 de euro, pentru nerestituirea contravalorii biletelor în termenul legal, a compensației pentru anularea zborului în mărime de câte 400 de euro pentru fiecare, a prejudiciului moral în mărime de 11000 de lei în beneficiul Irinei Fitchevici, a prejudiciului moral în mărime de 10000 de lei în beneficiul lui Ion Fitchevici și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 1430 lei.

În motivarea acțiunii, reclamantii au invocat că, la 21 decembrie 2019, Ion Fitchevici a procurat de la pârât patru bilete electronice (e-ticket) tur-retur, dintre care două pe numele său, iar altele două pe numele Irinei Fitchevici. Biletele tur-retur au fost procurate pentru cursa aeriană nr. 9U 834 din 12 aprilie 2020, cu itinerarul London/Stansted (STN)-Chișinău (KIV), la prețul de 275 euro, respectiv câte 137,50 de euro/per bilet și pentru cursa nr. 9U 833 din 03 mai 2020, Chișinău (KIV)-London/Stansted (STN), la prețul de 289,41 de euro, câte 144,70 de euro/per bilet, în total pentru contractul de transport aerian de persoane s-a virat pârâtului suma de 564,41 de euro.

Reclamanții au precizat că, la data de 26 martie 2020, înainte de efectuarea primului zbor din 12 aprilie 2020, au identificat pe site-ul C.A. „AIR MOLDOVA” S.R. L. informația privind anularea zborului.

La aceeași dată, Irina Fitchevici, acționând inclusiv în interesele lui Ion Fitchevici, a remis pârâtului solicitarea privind rambursarea banilor achitați pentru zborul din 12 aprilie 2020 și 03 mai 2020. Drept răspuns, la 28 martie 2020, pârâtul i-a informat că le „vine în întâmpinare” și le propune modificarea gratuită a biletelor pentru aceeași destinație până la data de 24 octombrie 2020, iar rambursarea se permite numai conform regulilor tarifului aplicat. Nefiind de acord cu propunerea pârâtului, la 09 iulie 2020, au trimis a doua solicitare privind restituirea banilor achitați pentru încheierea contractului de transport aerian de persoane. La data de 10 iulie 2020, pârâtul i-a informat că, în urma anulării biletelor, pasagerii primesc o rambursare în mărime de 38 euro/per pasager. În contextul în care că nu au beneficiat de zbor, iar pârâtul nu a prestat serviciul, reclamanții au considerat că, asemenea abordare este nejustificată și abuzivă în raport cu consumatorii, asupra căror circumstanțe își exprimă dezacordul.

La data de 17 august 2020, reclamanții au expediat în adresa pârâtului declarația de rezoluțiune a contractului de transport de persoane din 21 decembrie 2019, începând cu data recepționării notificării, încheiat cu pârâtul privind transportarea pasagerilor la cursa aeriană nr.9U 834 din 12 aprilie 2020 și cursa nr.9U 833 din 03 mai 2020. Declarația de rezoluțiune a fost recepționată de către pârât la data de 20 august 2020.

De asemenea, au menționat că, în contextul declarației de rezoluțiune expediate, reclamanții au solicitat repetat restituirea contravalorii biletelor achitate, fiind acordat un termen suplimentar de 7 zile pentru soluționarea amiabilă a diferendului, termen care însă nu a fost respectat de pârât, nefiind remis niciun răspuns până la adresarea în instanța de judecată.

Reclamanții au susținut că, nici de această dată pârâtul nu a intenționat de a restitui prestațiile datorate integral, deși, la momentul încheierii contractului de transport, pârâtul a primit prestația prin plata sumei totale de 564,41 de euro, însă contractul nu a fost executat și suma nu a fost restituită. Astfel, au solicitat încasarea silită a sumei indicate.

La fel, reclamanții au revendicat dreptul la încasare a penalității prevăzute de lege pentru nerestituirea în termenul legal a contravalorii biletelor de călătorie, care nu a fost executată de pârât în contextul declarației de rezoluțiune din 17 august 2020. În context au reiterat că, prima solicitarea privind restituirea contravalorii biletelor achitate, a fost trimisă pârâtului la data de 26 martie 2020, însă nu a fost executată, circumstanțe care, în opinia lor, îi îndreptățesc la pretinderea încasării penalității. Având în vedere prima reclamație înaintată la 26 martie 2020 și nerestituirea contravalorii biletelor de călătorie, pentru perioada 10 aprilie 2020 – 03 septembrie 2020, a fost acumulată o penalitate legală în mărime de 829,68 de euro. Însă ținând cont de prețul total al serviciului și dispozițiile legale din care rezultă că penalitatea solicitată nu poate depăși prețul serviciului, au solicitat achitarea unei penalități legale doar în sumă de 564,41 de euro, pentru nerestituirea contravalorii biletelor în termenul stabilit de lege.

Reclamanții au afirmat că, în contextul garanțiilor acordate pasagerilor pentru anularea zborului, în temeiul pct.18 lit.b) din Regulamentul privind compensarea și

asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.836 din 08 noiembrie 2012, urmează a li fi achitată o compensație de câte 400 de euro pentru fiecare. Mărimea compensației rezultă din pct.12 lit.c) din Regulament, care prevede că în cazul anulării cursei pasagerii primesc o compensație de la operatorul aerian potrivit Capitolul V din Regulament, cu excepțiile din Regulament. Or, situația lor nu cade sub incidența excepțiilor de la pct.12 lit.c) din Regulament, deoarece nu au fost înștiințați despre anularea zborului, iar redirecționări ale zborului contractat în condițiile stabilite în Regulament, nu au fost propuse.

Conform pct.18 din Regulament, în eventualitatea refuzului la îmbarcare, anularea sau întârzierea prelungită a zborurilor, în cazul în care se face trimitere la prevederile capitolului respectiv, pasagerii primesc o compensație în valoare de 400 de euro pentru toate zborurile cuprinse între 1500 și 3500 de kilometri. Scrisoarea ÎS „Moldatsa” nr.733 din 22 septembrie 2017 atestă că, distanța ortodromică dintre aerodromul Chișinău și aerodromul Londra (STN), constituie 2139 de km. Încasarea compensației are la bază și faptul că pârâtul a încălcat obligațiile prevăzute de lege prin neinformarea lor despre posibilitățile de transport alternative și nu a depus efort pentru remedierea diferendului. O posibilitate de transport alternativă ar fi constituit organizarea unei curse charter pentru persoanele care au avut deja încheiate contracte cu aceasta. De altfel, în perioada de referință pârâtul a fost autorizat să opereze zboruri charter prin Dispoziția nr.18 din 15 aprilie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a RM, prin care a fost aprobat graficul curselor aeriene pentru 20-26 aprilie 2020, Londra-Chișinău; pentru 27 aprilie-3 mai 2020, Londra-Chișinău. În pofida faptului că, pârâtul a operat zboruri charter, având încheiate deja contracte de transport aerian de pasageri, a eludat intenționat executarea obligațiilor față de aceștia, în scopul obținerii de venituri suplimentare. Or, eforturile depuse în vederea operării zborurilor nu au fost îndreptate în vederea executării obligațiilor asumate deja prin contracte, dar spre obținerea unor noi beneficii financiare.

Reclamanții au pretins repararea prejudiciului moral cauzat de serviciul neprestat. Neexecutarea contractului de către pârât le-a cauzat suferințe psihice exprimate prin neliniște, stres pe marginea imposibilității de a se reîntoarce în termenul planificat în Republica Moldova, stări de nervozitate, întrucât anularea zborului, a presupus suportarea unor cheltuieli suplimentare nejustificate, pentru cazare, hrană etc. Mai mult, Irina Fitchevici în perioada de referință se afla în stare de graviditate și datorită acestui fapt starea de incomoditate și stres creată de pârât a fost amplificată. Neexecutarea contractului le-a creat stări de neliniște provocate pe fonul necesității identificării altor mijloace alternative de deplasare, deoarece pârâtul la anularea zborului nu i-a informat despre anularea zborului și/sau posibilitățile de transport alternative, nu a depus diligența și eforturile necesare pentru transportarea pasagerilor la destinație cu multiplele zboruri charter operate de pârât. Astfel, au solicitat încasarea prejudiciului moral în mărime de 11000 de lei pentru Irina Fitchevici și în mărime de 10000 de lei pentru Ion Fitchevici.

Reclamanții au solicitat încasarea cheltuielilor de asistență juridică, suportate în cauza civilă intentată, care le consideră reale, necesare și rezonabile și care au fost achitate conform bonului de plată seria QL nr.497991 din 05 august 2020, în sumă de 1430 de lei, conform contractului nr.AG/FII din 04 august 2020. Necesitatea suportării cheltuielilor de asistență juridică urmează a fi determinată reieșind din

caracterul și complexitatea cauzei, din acțiunile efectuate de avocat: studierea materialelor cauzei, întocmirea declarației de rezoluțiune, încercările de soluționare prealabilă a litigiului, întocmirea cererii de chemare în judecată etc.

Prin hotărârea din 15 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Irina Fitchevici și Ion Fitchevici și s-a încasat de la C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. în beneficiul lui Irinei Fitchevici și Ion Fitchevici costul biletelor de călătorie în sumă de 564,40 de euro și penalitatea în mărime de 564,40 de euro, în total 1128,80 de euro, în monedă națională la cursul oficial din ziua pronunțării hotărârii, prejudiciul moral în mărime de 5000 de lei în beneficiul Irinei Fitchevici și 5000 de lei în beneficiul lui Ion Fitchevici și cheltuielile de judecată privind asistența juridică în mărime de 1430 de lei, în total 11430 de lei; în rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată; s-a încasat de la C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. în bugetul statului taxa de stat cu titlu de cheltuielile aferente judecării cauzei suportate de instanță în mărime de 863,92 de lei, de care reclamantii sunt scutiți prin efectul legii.

Prin decizia din 07 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul incident declarat de avocatul Adrian Grosu, în interesele lui Ion Fitchevici și Irinei Fitchevici; s-a admis apelul declarat de C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L.; s-a casat hotărârea din 15 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea încasării penalităților și a prejudiciului moral și în partea casată s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a respins ca fiind neîntemeiate pretențiile cu privire la încasarea penalității în mărime de 564 de euro și a prejudiciului moral în mărime de 5000 de lei pentru fiecare reclamant; corespunzător s-au micșorat cheltuielile de judecată cu titlu de taxă de stat încasată de la C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. în beneficiul statului de la 863,92 de lei la 331,96 de lei.

La 14 aprilie 2022, prin intermediul poștei (f.d.170), Irina Fitchevici și Ion Fitchevici, reprezentați de avocatul Adrian Grosu, au depus cerere de recurs împotriva deciziei din 07 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea respingerii cererii de apel declarate de ei și în partea admiterii cererii de apel declarate de C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L., casarea parțială a hotărârii primei instanțe în partea respingerii pretenției de încasare a compensației pentru anularea zborului cu pronunțarea unei noi decizii de încasare a compensației pentru anularea zborului, în mărime de câte 400,00 de euro pentru fiecare, modificarea hotărârii primei instanțe în partea admiterii parțiale a pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral, cu dispunerea în această parte a încasării sumei de 11000,00 de lei cu titlu de prejudiciu moral în beneficiul Irinei Fitchevici și a sumei de 10000,00 de lei, cu titlu de prejudiciu moral în beneficiul lui Ion Fitchevici, pronunțarea unei noi decizii de admitere integrală a pretențiilor înaintate.

În motivarea recursului s-a invocat că, la adoptarea deciziei, instanța de apel a admis încălcări esențiale a normelor de drept material, pe de o parte aplicând prevederi normative care nu urmau a fi aplicate în speță, iar de cealaltă parte neaplicând prevederile care urmau a fi aplicate, precum și a admis o interpretare eronată a dreptului material circumstanțe care afectează și le încalcă grav drepturile. Prin adoptarea de către instanța de apel a deciziei date a fost admisă sancționarea și penalizarea lor pentru comportamentul dolosiv și ilegal al profesionistului, nefiind

luat în calcul faptul că intimatul a săvârșit abuzuri prin reținerea nejustificată a mijloacelor bănești ce le aparțin o perioadă mai mare de doi ani.

La fel, au opinat că, identificarea de sine stătător a unei astfel de informații nu echivalează cu comunicarea acesteia în ordinea stabilită de pct. 38 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului Nr. 836 din 08 noiembrie 2012. Astfel, sunt neîntemeiate alegațiile instanței de apel aferente îndeplinirii de către C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. a procedurii de notificare a pasagerilor despre anularea zborului. Or, notificarea este perfect valabilă doar în cazul întrunirii tuturor condițiilor stabilite de pct. 12 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului Nr. 836 din 08 noiembrie 2012.

Recurenții au afirmat că, instanța de apel în mod neîntemeiat a casat hotărârea instanței de fond în partea încasării penalității pentru nerestituirea în termenul prevăzut de lege a contravalorii biletelor de călătorie. Or, la 26 martie 2020, prin email a fost trimisă prima solicitare privind restituirea contravalorii biletelor achitate pentru încheierea contractului de transport, care nu a fost executată.

În context fiind invocate prevederile art. 18¹ alin.(1), art. 32 alin.(1) din Legea privind protecția consumatorilor, nr. 105 din 13 martie 2003. Încasarea penalității legale a fost solicitată în vederea aplicării mecanismului compensatoriu, pentru nerambursarea/nerestituirea contravalorii biletelor de călătorie, în termenul prevăzut de lege de 14 zile și nu constituie un mecanism de reparare a prejudiciului cauzat de intimat pentru nemijlocita acțiune de anulare a zborului. Instanța de apel eronat a concluzionat faptul că pârâtul nu a acționat cu intenție sau din culpa gravă cu scopul de a nu executa obligația asumată din contractul de transport. Printr-o asemenea concluzie, instanța de apel a neglijat și a admis o neaplicare a legii care urma să fie aplicată, art. 18¹ alin. (1) și art. 32 alin. (1) din Legea privind protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003. Mai mult ca atât, instanța de judecată de sine stătător a modificat temeiul juridic al pretenției înaintate, aplicând și o lege care nu trebuia să fie aplicată pe marginea acestei pretenții și anume art. 937, 942, 947 Cod civil.

În context, recurenții au remarcat că, obținerea mijloacelor financiare care le-au virat în contul unui raport juridic care nu a fost executat de către debitor, nu constituie o satisfacție echitabilă în sine, în condițiile în care o perioadă mai mare de 2 ani au fost impuși de necesitate de a iniția o procedură judiciară în vederea abolirii abuzurilor companiei aeriene. În sensul indicat de CtEDO, satisfacția echitabilă este oferită urmare a constatării încălcării unui drept ce decurge din Convenție, iar suficiența constatării unei încălcări care ar constitui în sine o satisfacție este analizată de către CtEDO în raport cu fiecare caz individual în parte.

Recurenții au pretins că sunt victima unei violări a dreptului de proprietate în sensul art. 1 din Protocolul 1 CEDO pentru o perioadă mai mare de 2 ani și pe de altă parte li s-a încălcat dreptul la viața privată, drept consacrat de art. 8 § 1 CEDO sub aspectul privării de dreptul de a-și realiza și îndeplini planurile stabilite ce implicau transportul la locul de destinație. Sub aspectul vieții private, anularea zborului a fost pentru ei o sursă de stres întrucât Irina Fitchevici în perioada de referință se află în stare de graviditate și datorită acestui fapt starea de incomoditate și stres creată de compania aeriană a fost amplificată. În asemenea condiții, o simplă constatare a încălcării drepturilor, nu poate constitui o satisfacție echitabilă în raport cu circumstanțele particulare ale cauzei. Cu privire la același aspect, au reiterat că,

instanța de apel în vederea respingerii pretenției cu privire la încasarea prejudiciului moral, a motivat pe de o parte că pentru disconfortul fizic suferit, ultimii vor încasa o compensație de 564,40 de euro și că această sumă acoperă inclusiv eventualul prejudiciul moral suferit, or, anularea cursei nu poate fi imputată companiei aeriene. De cealaltă parte, însă, în pofida celor invocate, instanța de apel a respins și pretenția cu privire la încasarea compensației pentru anularea zborului, aceste contradicții esențiale fiind prezente atât în motivarea deciziei, cât și în motivare luată în coraport cu dispozitivul deciziei. Respectiv, nici una dintre sumele cuvenite pentru repararea prejudiciilor cauzate, nu au fost reparate.

Recurenții au opinat că, nici mărimea sumei dispuse a fi încasată cu titlu de prejudiciu moral, prin hotărârea instanței de fond, în mărime de 5000,00 de lei, nu acoperă în mod real prejudiciul moral cauzat, atât prin neexecutarea contractului de transport, cât și prin refuzul de restituire a mijloacelor bănești de către partea pârâtă. Astfel, au solicitat în această parte modificarea hotărârii primei instanței, cu încasarea sumei de 11000,00 de lei în beneficiul Irinei Fitchevici și a sumei de 10000 de lei în beneficiul lui Ion Fitchevici.

Atât instanța de fond, cât și instanța de apel au respins pretenția cu privire la încasarea compensației pentru anularea zborului, care este o pretenție de sine stătătoare în raport cu pretenția de încasare a penalității prevăzute de lege pentru nerestituirea contravalorii biletelor de călătorie în termenul de 14 zile, ambele având scopuri distincte, motivând instanțele în mod neîntemeiat și în afara oricărei discreții faptul că respectivele curse de zbor au fost anulate din cauza unor impedimente neimputabile pârâtului, urmare stării de urgență instituită în perioada respectivă pe teritoriul Republicii Moldova.

Instanța de apel a constatat că intimata se afla într-o situație de impediment. În opinia recurenților, intimatul a avut posibilitatea reală să depășească impedimentul, iar modalitatea de depășire a impedimentului a constituit organizarea unei curse charter pentru persoanele cu care pârâtul a avut deja încheiate contracte. Atât instanța de fond, cât și instanța de apel au interpretat eronat dispozițiile art. 904 din Codul civil, neluând în considerare faptul că impedimentul nu poate fi justificat în cazul în care acesta era unul surmontabil, iar în speță surmontabilitatea nu doar că putea fi ipotetic realizată, dar și a fost îndeplinită de către intimat. În perioada de referință intimatul a fost autorizat de a opera zborurilor charter, prin Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 18 din 15 aprilie 2020.

Având la bază totalitatea argumentelor care atestă netemeinicia în această parte a hotărârilor instanțelor ierarhic inferioare, precum și ținând cont de garanțiile acordate pasagerilor pentru anularea zborului, în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012, pentru aprobarea Regulamentului privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, recurenții au solicitat admiterii cererii de chemare în judecată în această parte, prin încasarea unei compensații pentru anularea zborului în mărime de câte 400 de euro pentru fiecare.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a dreptului la un proces echitabil, atunci când motivarea instanțelor naționale se bazează pe abstracții în afara oricărei discreții judiciare rezonabile și a statuat în cauza *Andelkovic c. Serbiei*, no. 1401/08 din 09.03.2013 că „[...] Concluziile instanței nu au suport legal

și au fost bazate pe abstracții în afara oricărei discreții judiciare rezonabile. Mai mult ca atât, conexiunea dintre faptele stabilite și legea aplicabilă lipsește cu desăvârșire în procedura judiciară incriminată.”

Copia recursului declarat, prin scrisoarea datată cu 29 aprilie 2022 (f.d.173) a fost expediată în adresa intimatului și a fost recepționată la 05 mai 2022, conform avizelor de recepție (f.d.175-176).

Referință la cererea de recurs, în temeiul art. 439 alin.(2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, nu a parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 07 decembrie 2021, iar cererea de recurs a fost depusă la 14 aprilie 2022, prin intermediul poștei (f.d.170).

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale a instanței de apel către participanții la proces la data de 10 februarie 2022, conform scrisorii (f.d.148), precum și prin intermediul poștei electronice, în adresa avocatului Adrian Grosu, la data de 17 februarie 2022 (f.d.149). Astfel, recursul este declarat în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 29 iunie 2022 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Irina Fitchevici și Ion Fitchevici, reprezentați de avocatul Adrian Grosu și va casa decizia instanței de apel în partea casării hotărârii primei instanțe privind repararea prejudiciului moral și încasarea penalității și corespunzător în partea modificării quantumului cheltuielilor de judecată încasate cu titlu de taxă de stat, cu menținerea hotărârii primei instanțe în partea încasării penalității și cheltuielilor de judecată cu titlu de taxă de stat și modificarea hotărârii primei instanțe în partea reparării prejudiciului moral, prin micșorarea quantumului acestuia, în rest va menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept: e) să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe; f) să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din perspectiva prevederilor art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În virtutea alineatului (2) al aceluiași articol, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; c) a interpretat în mod eronat legea.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Pornind de la faptul că în sistemul legislației noastre procesuale, instanța de judecată este obligată să soluționeze procesul limitându-se la obiectul acestui în sensul formulat prin acțiune și, după caz, concretizat de către partea reclamantă, subsecvent, instanța de recurs se află în situația de a verifica dacă la caz a fost îndeplinită condiția unei examinări efective și a oferit un răspuns specific și explicit mijloacelor hotărâtoare pentru rezultatul procesului, a examinat toate pretențiile și argumentele înaintate (a se vedea, în contrast, Lebedinschi vs Moldova, 16 iunie 2015, parag. 31, 35 – 36; Nichifor vs Moldova, 20 septembrie 2016, parag. 29 – 31).

Inițial, Colegiul reține că, pentru a verifica legalitatea deciziei contestate, fără a administra noi dovezi, va recurge la recapitularea esenței litigiului dedus judecății.

Instanțele ierarhic inferioare, conform materialelor cauzei, au stabilit că, Ion Fitchevici în data de 21 decembrie 2019, a procurat, prin intermediul „Air Moldova e-ticket”, pe numele său și al Irinei Fitchevici patru bilete electronice, tur-retur, pentru cursa aeriană nr. 9U 834 din 12 aprilie 2020, cu itinerarul London/Stansted (STN)-Chișinău (KIV), la prețul a câte 137,50 de euro/per bilet și pentru cursa nr. 9U 833 din 03 mai 2020, Chișinău (KIV)-London/Stansted (STN), la prețul a câte 144,70 de euro/per bilet (f.d.19-22).

Din textul cererii de chemare în judecată rezultă că, în data de 26 martie 2020, Irina Fitchevici și Ion Fitchevici au identificat pe site-ul C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. informația despre anularea zborurilor și în data de 26 martie 2022, Irina Fitchevici (Mereanu) a solicitat restituirea banilor achitați pentru costul biletelor de călătorie la cursele de zbor anulate din 12 aprilie 2020 și 03 mai 2020, atât în numele său, cât și al lui Ion Fitchevici. Drept urmare, C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. a venit cu propunerea de a modifica gratuit biletele până la data de 24 octombrie 2020, având în vedere că zborurile au fost anulate din motive excepționale. La fel, a oferit posibilitatea de a modifica biletele pentru orice alt zbor operat de C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. cu achitarea diferenței de preț, după caz. De asemenea, s-a indicat că, rambursarea se permite numai conform regulilor tarifului aplicat.

Prin declarația de rezoluțiune, recepționată de către C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. la data de 20 august 2020 (f.d.33), Irina Fitchevici și Ion Fitchevici, reprezentați de avocatul Adrian Grosu, au notificat despre rezoluțiunea contractului de transport de persoane încheiat la 21 decembrie 2019, între Irina Fitchevici și Ion Fitchevici, în calitate de pasageri și C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L., în calitate de transportator, pentru cursele aeriene nr. 9U 834 din 12 aprilie 2020 și nr. 9U 833 din 03 mai 2020, începând cu data recepționării notificării. Drept urmare a efectelor rezoluțiunii, au solicitat restituirea sumei de 564,41 de euro, precum și încasarea penalității în sumă de 694,22 de euro pentru perioada 10 aprilie 2020-10 august

2020, achitarea unei compensații în mărime de câte 400 de euro pentru fiecare, încasarea prejudiciului moral în mărime de 11000 de lei pentru Irina Fitchevici, iar pentru Ion Fitchevici- suma de 10000 de lei, în termen de 7 zile calendaristice de la recepționarea declarației (f.d.29-32).

Conform ordinelor C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L., activitatea ultimei a fost sistată până la data de 30 septembrie 2020 (f.d.63-65).

Prin cererea de chemare în judecată depusă împotriva C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L., Irina Fitchevici și Ion Fitchevici au solicitat încasarea sumei de 564,41 de euro cu titlu de contravaloare a biletelor, a sumei de 564,41 de euro cu titlu de penalitate legală, a sumei de a câte 400 de euro pentru fiecare cu titlu de compensație, a sumei de 11000 de lei cu titlu de prejudiciu moral pentru Irina Fitchevici, iar a sumei de 10000 de lei cu titlu de prejudiciu moral pentru Ion Fitchevici, încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 1430 de lei (f.d.5-12).

Prima instanță judecând cauza în fond, prin hotărârea din 15 februarie 2021, a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Irina Fitchevici și Ion Fitchevici și a încasat de la C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. în beneficiul lui Irinei Fitchevici și Ion Fitchevici costul biletelor de călătorie în sumă de 564,40 de euro și penalitatea în mărime de 564,40 de euro, în total 1128,80 de euro, în monedă națională la cursul oficial din ziua pronunțării hotărârii, prejudiciul moral în mărime de 5000 de lei în beneficiul Irinei Fitchevici și 5000 de lei în beneficiul lui Ion Fitchevici și cheltuielile de judecată privind asistența juridică în mărime de 1430 de lei, în total 11430 de lei; în rest acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată; s-a încasat de la C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. în bugetul statului taxa de stat cu titlu de cheltuielile aferente judecării cauzei suportate de instanță în mărime de 863,92 de lei, de care reclamantii sunt scutiți prin efectul legii (f.d.68, 76-86).

Instanța de apel judecând cauza în ordine de apel, prin decizia din 07 decembrie 2021, a respins apelul incident declarat de avocatul Adrian Grosu, în interesele lui Ion Fitchevici și Irina Fitchevici; a admis apelul declarat de C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. și a casat hotărârea din 15 februarie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în partea încasării penalităților și a prejudiciului moral și în partea casată a pronunțat o nouă hotărâre prin care a respins ca fiind neîntemeiate pretențiile cu privire la încasarea penalității în mărime de 564 de euro și a prejudiciului moral în mărime de 5000 de lei pentru fiecare reclamant; corespunzător a micșorat cheltuielile de judecată cu titlu de taxă de stat încasată de la C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. în beneficiul statului de la 863,92 de lei la 331,96 de lei (f.d.141-147).

Colegiul va casa decizia instanței de apel în partea casării hotărârii primei instanțe privind repararea prejudiciului moral și încasarea penalității și corespunzător în partea modificării cuantumului cheltuielilor de judecată încasate cu titlu de taxă de stat, cu menținerea hotărârii primei instanțe în partea încasării penalității și cheltuielilor de judecată cu titlu de taxă de stat și modificarea hotărârii primei instanțe în partea reparării prejudiciului moral, prin micșorarea cuantumului acestuia, în rest va menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, din motivele ce succed.

Pornind de la criticile recurenților aduse actelor de dispoziție judecătorești contestate, Colegiul notează că, dezacordul recurenților vizează decizia instanței de

apel în partea respingerii cererii de apel formulate de ei și admiterii apelului declarat de C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. În ceea ce vizează hotărârea primei instanțe, recurenții și-au exprimat dezacordul în raport cu respingerea cerinței de încasare a compensației în sumă de 400 de euro pentru fiecare, solicitând admiterea acesteia, precum și în partea cuantumului prejudiciului moral încasat, solicitând modificarea acestuia prin majorarea sumei prejudiciului moral pentru Irina Fitchevici până la suma de 11000 de lei, iar pentru Ion Fitchevici până la suma de 10000 de lei, conform pretențiilor formulate în cererea de chemare în judecată.

Subsecvent, deși, recurenții nu contestă actele judecătorești în partea încasării costul biletelor de călătorie, totuși, Colegiul consideră necesar a reitera cadrul legal pertinent litigiului și constatările instanțelor de judecată în partea pretenției date.

În temeiul art. 921 alin.(1) Cod civil, dreptul la rezoluțiune se exercită de către partea îndreptățită prin declarație scrisă notificată celeilalte părți contractante.

Conform art. 926 alin.(1), (2) Cod civil, prin efectul rezoluțiunii o parte contractantă (beneficiarul) care a primit vreo prestație prin executarea obligațiilor de către cealaltă parte contractantă în temeiul contractului supus rezoluțiunii sau al tranșei contractului supusă rezoluțiunii este obligată să i-o restituie. În cazul în care ambelor părți contractante le revin obligații de restituire, obligațiile sunt corelative. Dacă prestația a constat în plata unei sume de bani, suma primită trebuie restituită.

Art. 1411 alin.(1), (4) Cod civil statuează că, prin contractul de transport, o parte (transportator) se obligă față de cealaltă parte (pasager sau expeditor) să o transporte împreună cu bagajele ei sau, respectiv, să transporte bunul la locul de destinație, iar cealaltă parte se obligă să plătească remunerația convenită. Dispozițiile legale privind prestările de servicii se aplică contractului de transport în măsura în care nu contravin dispozițiilor privind contractul de transport.

În virtutea art. 1417 alin.(1) Cod civil, contractul de transport de persoane se confirmă (se documentează) printr-un bilet (titlu de călătorie) sau alt document care dă dreptul la transport. Biletul poate fi emis în format electronic.

În contextul prevederilor art. 1420 alin.(1) Cod civil, transportatorul este ținut să repare prejudiciul cauzat în urma încălcării termenului de transportare, cu excepțiile prevăzute de lege.

Art. 1429 alin.(2), (3) Cod civil prevede că, dacă devin cunoscute împrejurări din sfera transportatorului despre care pasagerul nu putea să știe și care, dacă le cunoștea, i-ar fi dat un motiv întemeiat să nu încheie contractul de transport de persoane, pasagerul poate declara rezoluțiunea contractului de transport de persoane. Pasagerul poate declara rezoluțiunea contractului de transport de persoane și atunci când este previzibil că vor avea loc întârzieri în raport cu timpul și durata convenită. În acest caz, nu se naște obligația de despăgubire.

În sensul art. 1 al Legii privind protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003 (în continuare Legea nr. 105/2003), consumator este orice persoană fizică ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător sau profesională; agent economic– orice persoană juridică sau fizică autorizată pentru activitate de întreprinzător, care fabrică, transportă, comercializează produse ori părți din produse, prestează servicii (execută lucrări); serviciu– activitate, alta decât cea din care rezultă produse, desfășurată în scopul satisfacerii unor necesități ale consumatorilor.

În corespundere cu art. 3 alin.(1) al Legii nr. 105/2003, raporturile în domeniul protecției consumatorilor se reglementează prin prezenta lege, Codul civil, alte legi și acte normative în domeniul respectiv.

Conform art. 6 al Legii nr. 105/2003, orice consumator are dreptul la: b) protecție împotriva riscului de a achiziționa un produs, un serviciu care ar putea să-i afecteze viața, sănătatea, ereditatea sau securitatea ori să-i prejudicieze drepturile și interesele legitime; c) remedierea sau înlocuirea gratuită, restituirea contravalorii produsului, serviciului ori reducerea corespunzătoare a prețului, repararea prejudiciului, inclusiv moral, cauzat de produsul, serviciul necorespunzător; d) informații complete, corecte și precise privind produsele, serviciile achiziționate.

În virtutea art. 10 lit.j) al Legii nr. 105/2003, prestatorul este obligat să răspundă pentru prejudiciul cauzat de serviciul prestat necorespunzător.

Conform art. 18¹ alin.(1) al Legii nr. 105/2003, în cazul serviciilor, remedierea gratuită a deficiențelor apărute care nu sunt imputabile consumatorului, înlocuirea gratuită în condițiile art.18 alin.(4), reducerea corespunzătoare a prețului sau restituirea contravalorii se aplică la constatarea deficiențelor în timpul prestării sau recepționării serviciului ori în cadrul termenului de garanție și se face de către prestator într-un termen de cel mult 14 zile calendaristice de la data înaintării reclamației de către consumator sau în termenul stabilit în contract.

Art. 21 alin. (1) al Legii nr. 105/2003 stipulează că, prestatorul (executantul) este obligat să asigure prestarea serviciului (executarea lucrării) în termenele și condițiile stabilite în reglementările specifice în domeniu sau stipulate în contractul de prestare a serviciului (executare a lucrării).

În contextul normelor citate corelate cu situația de fapt, Colegiul consideră că prima instanța întemeiat a dispus încasarea sumei de 564, 40 de euro, ce constituie contravaloarea biletelor de călătorie, care și a fost achitată, însă nu suma de 564, 41 de euro, solicitată de reclamanți. De altfel, soluția dată a fost menținută și de instanța de apel.

Având esența contractului de transport, prima instanță a reținut că circumstanțele constatate cad sub incidența unei neexecutări esențiale de către părât a contractului de transport aerian, care acordă dreptul reclamanților de a declara rezoluțiunea contractului cu efectele ce decurg din normele anterior citate în acest sens.

Or, situația epidemiologică din Republica Moldova și nu doar, a determinat sistarea curselor aeriene regulate și charter de pasageri pentru care decolarea era planificată ulterior datei de 17 martie 2020 ora 00:00. De altfel, menținerea suspendării curselor aeriene regulate și charter s-a decis prin hotărârea din 15 mai 2020 a Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică, iar conform poziției părâtului, având în vedere și ordinele prezentate, aceste interdicții au durat până la data de 30 septembrie 2020. Drept urmare, părâtul nu a operat zborurile contractate pentru această perioadă, însă reclamanții, la propunerea părâtului, nu au dorit transferarea zborurilor pentru alte perioade.

În ceea ce vizează cerința reclamanților cu privire la încasarea penalității, Colegiul menționează că, în temeiul art. 32 alin. (1), (1¹) al Legii nr. 105/2003, pentru încălcarea termenelor prevăzute la art.18 alin.(7) și (20) și art.18¹ alin.(1), vânzătorul, prestatorul achită consumatorului pentru fiecare zi (oră, dacă termenul a fost stabilit în ore) depășită o penalitate în mărime de 1% din prețul produsului,

serviciului în vigoare la data examinării reclamației consumatorului. Cuantumul penalității menționate la alin.(1) nu poate depăși prețul produsului sau prețul unui anumit tip de executare a lucrării/prestării serviciului, sau prețul total al comenzii în cazul în care costul produsului sau al unui anumit tip de executare a lucrării/prestării serviciului nu este determinat de contract.

La acest capitol, Colegiul apreciază ca fiind întemeiată hotărârea primei instanțe în partea admiterii pretenții de încasare de la pârât în beneficiul reclamanților a penalității în sumă de 564,40 de euro, penalitate ce nu poate depăși prețul serviciului ce urma a fi prestat, or, cum s-a stabilit anterior, costul biletelor era de 564,40 de euro și nu de 564,41 de euro.

Drept urmare, se impune casarea în această parte a deciziei instanței de apel prin care a respins cerința de încasare a penalității, or, instanța de apel eronat cu referire la prevederile art. 937 Cod civil, art. 942 alin. (5) Codul Civil, art. 947 alin.(1), (2), (3), (4), (5) Cod civil, a stabilit că, C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. nu a acționat în raport cu Irina Fitchevici și Ion Fitchevici cu intenție sau din culpa gravă cu scopul de a nu executa obligația asumată din contractul de transport, identificând că, compania aeriană a fost în imposibilitate executării din cauza unui impediment în afara controlului debitorului.

Colegiul reiterează că, cerința reclamanților de încasare a penalității a fost formulată prin prisma prevederilor art.32 alin. (1), (1¹) al Legii nr. 105/2003, având în vedere nerestituirea contravalorii biletelor de călătorie în termen de 14 zile de la adresarea reclamației, or, penalitatea nu a fost solicitată pentru neexecutarea obligației asumate conform contractului de transport, neoperarea zborului, având în vedere anularea acestuia.

În context, Colegiul reține ca fiind relevantă critica recurenților precum că instanța de apel a modificat temeiul juridic al pretenției înaintate, or, deși, în virtutea normelor procedurale, instanței îi revine rolul de a determina legea aplicabilă, instanța urmează a ține cont de pretențiile formulate pentru a determina legea aplicabilă.

De altfel, înșiși recurenții au invocat că, încasarea penalității a fost solicitată în vederea aplicării mecanismului compensatoriu pentru nerestituirea în termen a contravalorii biletelor de călătorie de la primirea reclamației, însă nu cu titlu de reparare a prejudiciului cauzat pentru acțiunea de anulare a zborului.

În ceea ce vizează pretențiile reclamanților Irina Fitchevici și Ion Fitchevici cu privire la încasarea compensației pentru anularea zborului conform pct. 18 lit.b) al Hotărârii Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012, în mărime de câte 400 de euro pentru fiecare, având în vedere distanța ortodromică de 2139 km dintre aerodromul Chișinău și aerodromul Londra, Colegiul menționează că, prima instanță întemeiat a respins cerința dată, soluție menținută în această parte de instanța de apel.

În context, Colegiul evocă cadrul legal aplicat de instanțele ierarhic inferioare și anume prevederile art. 901 alin. (2) Cod civil, conform cărora dacă debitorul demonstrează că neexecutarea obligației este justificată, creditorul poate recurge la oricare din mijloacele juridice de apărare prevăzute la alin.(1), cu excepția executării silite în natură și plății de despăgubiri.

Art. 904 alin.(1) Cod civil stipulează că, neexecutarea obligației debitorului este justificată dacă ea se datorează unui impediment în afara controlului debitorului și dacă debitorului nu i se putea cere în mod rezonabil să evite sau să depășească

impedimentul ori consecințele acestuia.

Totodată, conform pct.18, Capitolul V al Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor nr. 836 din 08 noiembrie 2012 (în continuare Regulament), când se face trimitere la prezentul capitol, pasagerii primesc o compensație în valoare de: b) 400 euro pentru toate zborurile cuprinse între 1500 și 3500 kilometri.

În sensul pct. 12 lit.c) al Regulamentului, în cazul anulării unui zbor, pasagerilor în cauză trebuie să primească o compensație din partea operatorului aerian, în conformitate cu capitolul V din prezentul Regulament, cu excepția în care intervine oricare din următoarele: în cazul în care sunt informați despre această anulare cu cel puțin două săptămâni înainte de ora de plecare prevăzută; în cazul în care sunt informați despre această anulare într-un termen cuprins între două săptămâni și șapte zile înainte de ora de plecare prevăzută și li se oferă o redirectionare care să le permită să plece cu cel mult două ore înainte de ora de plecare prevăzută și să ajungă la destinația finală în mai puțin de patru ore după ora de sosire prevăzută; în cazul în care sunt informați despre această anulare cu mai puțin de șapte zile înainte de ora de plecare prevăzută și li se oferă o redirectionare care să le permită să plece cel târziu cu o oră înainte de ora de plecare prevăzută și să ajungă la destinația finală în mai puțin de două ore după ora de sosire prevăzută.

Pct.14 al Regulamentului arată că, operatorul aerian nu este obligat să plătească compensații în conformitate cu capitolul V din prezentul Regulament, în cazul în care poate face dovada că anularea este cauzată de împrejurări excepționale care nu au putut fi evitate în pofida adoptării tuturor măsurilor posibile.

Prin hotărârea privind evoluția situației epidemiologice a infecției COVID-19 nr.9 din 15 martie 2020 a Comisiei Naționale de Sănătate Publică, s-a dispus ca Autoritatea Aeronautică Civilă a Republicii Moldova să asigure sistarea tuturor curselor aeriene regulate de pasageri cât și a charterelor regulate de pasageri pentru care decolarea este planificată mai târziu de 17 martie 2020 ora 00:00 până la 01 aprilie 2020 ora 00:00. Prin hotărârea din 15 mai 2020 a Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică, s-a menținut până la data de 30 iunie 2020 suspendarea curselor aeriene regulate de pasageri, charterelor aeriene regulate de pasageri.

Pornind de la reglementările legale amintite, precum și circumstanțele speței, Colegiul apreciază ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe, menținută prin decizia instanței de apel, cu privire la respingerea pretenției de încasare a compensației de zbor. Or, la caz, anularea curselor de zbor nu este imputabilă pârâtului, având în vedere că aceasta s-a efectuat ca urmare a stării de urgență instituită în perioada respectivă în contextul situației epidemiologice.

De altfel, reclamanții în cererea de chemare în judecată au precizat că, despre anularea cursei de zbor ce urma a se efectua la 12 aprilie 2020, au aflat la data de 26 martie 2020, iar pârâtul în data de 28 martie 2020, conform extrasului din corespondența cu reclamanții, existentă la materialele cauzei (f.d.25), a propus reclamanților modificarea gratuită a biletelor până la data de 24 octombrie 2020, având în vedere că zborurile au fost anulate din motive excepționale.

În atare situație, se confirmă faptul că reclamanții au cunoscut despre anularea cursei de zbor cu două săptămâni anterior datei pentru care a fost programată.

Drept urmare, prima instanța justificat a punctat că, la caz nu este aplicabilă excepția prevăzută de pct. 12 lit.c) al Regulamentului, or, reclamanții au aflat despre anularea cursei de zbor înainte de a fi informați. De altfel, conform corespondenței dintre reclamanți și pârât, care a fost inițiată de reclamanți chiar până la expirarea celor două săptămâni, în data de 28 martie 2020 reclamanților le-a fost propusă modificarea gratuită a biletelor până la data de 24 octombrie 2020, pentru aceeași destinație, însă ei au refuzat, menționând că nu au planificate călătoriile în timpul apropiat.

Alegația recurenților precum pârâtul a avut posibilitatea reală de a depăși impedimentul prin organizarea curselor charter pentru persoanele cu care a avut încheiate deja contracte nu este justificată, or, organizarea curselor charter s-a efectuat cu autorizarea organului abilitat, iar reclamanții aveau posibilitatea de a se programa în modul stabilit la cursele autorizate de către Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, ceea ce nu au făcut (f.d.36)

Aserțiunile recurenților precum că, pârâtul intenționat a eludat executarea obligațiilor față de pasagerii cu care avea deja încheiate contracte de transport aerian de pasageri, iar cursele de charter operate erau în vederea obținerii de venituri suplimentare, sunt declarative, în situația în care cursele charter erau autorizate de organul abilitat pentru repatrierea cetățenilor Republicii Moldova, însă nu pentru obținerea veniturilor suplimentare în sensul pretins. Mai mult, recurenții nu au arătat că, au încercat să se înregistreze în modul stabilit la cursele charter autorizate.

Subsecvent, prima instanța corect a respins cerința cu privire la încasarea compensației pentru anularea zborului în mărime de câte 400 de euro pentru fiecare reclamant, soluție menținută și de instanța de apel.

Cu referire la pretenția reclamanților de reparare a prejudiciului moral în mărime de 11000 de lei pentru Irina Fitchevici și în mărime de 10000 de lei -pentru Ion Fitchevici, Colegiul apreciază ca fiind justă concluzia primei instanțe de admitere parțială a pretenției date, însă Colegiul va micșora cuantumul prejudiciului moral încasat de la 5000 de lei până la suma de 1000 de lei pentru fiecare reclamant. Or, încasarea în beneficiul Irinei Fitchevici și a lui Ion Fitchevici de la C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. a câte 1000 de lei pentru fiecare reclamant, este o satisfacție echitabilă pentru suferințele suportate.

Conform art. 20 alin.(1), (4), (5) al Legii nr. 105/2003, consumatorul este în drept să pretindă repararea prejudiciului cauzat de produsele, serviciile necorespunzătoare indiferent de faptul dacă s-a aflat sau nu în relații contractuale cu vânzătorul, prestatorul. Prejudiciul moral cauzat consumatorului de către producător, vânzător, prestator prin încălcarea drepturilor lui prevăzute de prezenta lege, precum și de alte acte normative, se repară în mărimea stabilită de instanța judecătorească. Prejudiciul moral se repară indiferent de repararea prejudiciului material cauzat consumatorului.

În temeiul art. 2036 alin.(1), (2) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Art. 2037 alin.(1), (2),(3) Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea

prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Raportând normele legale citate la speță, Colegiul reține ca fiind corectă ipoteza primei instanțe precum că repararea prejudiciului moral nu este justificată prin anularea curselor de zbor, având în vedere că anularea acestora s-a realizat în contextul stării de urgență instituită în țară, însă aceasta este motivată prin faptul că pârâtul a refuzat restituirea costului biletelor, odată ce reclamanții nu au beneficiat de călătorie.

De altfel, pentru nerestituirea contravalorii biletelor în termenul prevăzut de lege de la înaintarea reclamației, la caz a determinat și încasarea în beneficiul reclamanților a unei penalități.

Instanța de recurs nu exclude faptul că situația creată a cauzat suferințe de ordin moral reclamanților, însă prima instanță corect a accentuat că, încasarea sumelor de 11000 de lei și respectiv de 10000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, având în vedere caracterul și gravitatea suferințelor, contravin principiului compensării echitabile. Or, acestea nu pot constitui venituri nejustificate pentru persoana lezată și nici sume excesive pentru autorul daunei.

Alegația recurenților precum că suma de 5000 de lei nu ar acoperi în mod real prejudiciul cauzat nu este justificată și nu poate conduce la modificarea dispoziției primei instanțe în partea majorării cuantumului prejudiciului moral încasat.

Un aspect esențial referitor la criteriile de stabilire a daunelor morale rezidă și din faptul că categoria prejudiciului moral este foarte subiectivă și necesită dovezi foarte concludente, pornind de la suma cerută pentru compensarea prejudiciului moral. Or, instanța de judecată este cea care în raport cu consecințele suportate de reclamanți, determină mărimea compensației echitabile, în măsura în care această compensare poate aduce satisfacție, având în vedere caracterul și gravitatea suferințelor cauzate.

În accepțiunea legislației, prin daună morală se înțeleg pierderile cu caracter nepatrimonial care au fost suportate de consumator în urma suferințelor morale și fizice sau a altor fenomene, survenite din cauza acțiunilor ilicite ale subiectului economic sau în urma inactivității lui.

În corolar, Colegiul conchide că, prima instanță întemeiat a admis pretenția reclamanților de reparare a prejudiciului moral, doar că având în vedere caracterul și gravitatea suferințelor reclamanților, se impune modificarea cuantumului prejudiciului moral încasate prin micșorarea acestuia până la suma de 1000 de lei pentru fiecare reclamant.

Drept urmare, va casa decizia instanței de apel în partea respingerii cerinței de reparare a prejudiciului moral și va modifica în această parte hotărârea primei instanțe prin micșorarea cuantumului prejudiciului moral încasat, or, de rând cu faptul că, instanța de apel a casat hotărârea primei instanțe în partea încasării

prejudiciului moral, instanța ierarhic inferioară a admis contradicții în motivarea sa.

În context fiind relevante și argumentele recurențelor aduse la acest aspect, având în vedere contradicțiile enunțate.

Constatarea instanței de apel precum că, pentru disconfortul fizic suferit, reclamanții vor încasa o compensație de 564,40 de euro este nejustificată. Or, eronat instanța de apel a subliniat că suma de 564,40 de euro oferită cu titlu de compensație acoperă inclusiv eventualul prejudiciu moral suferit de reclamanți, în situația în care suma de 564,40 de euro a fost încasată din contul pârâtului în beneficiul reclamanților cu titlu de cost al biletelor de călătorie achitate pentru cursele de zbor anulate.

În partea cerinței ce vizează compensarea de către pârât a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 1430 de lei, suportate de reclamanți, Colegiul reține ca fiind întemeiate constatările instanțelor ierarhic inferioare la acest capitol.

Art. 96 alin.(1), (1¹) Cod de procedură civilă prevede că, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Or, la caz, interesele reclamanților au fost reprezentate de avocatul Adrian Grosu, conform mandatelor avocațiale: Seria MA nr.1508237 și Seria MA nr.1508238 din 04 august 2020, anexate la materialele cauzei (f.d.2-3), iar pentru serviciile juridice ale avocatului a fost achitată suma de 1430 de lei, conform bonului de plată Seria QI nr. 4979991 din 05 august 2020 (f.d.4), care urmează a fi încasată, fiind o sumă reală, necesară și rezonabilă.

În conformitate cu art.98 alin. (1) Cod de procedură civilă, cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanța judecătorească, precum și taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pârât proporțional părții admise din acțiune dacă pârâtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

Având în vedere casarea deciziei instanței de apel în partea casării hotărârii primei instanțe privind repararea prejudiciului moral și încasarea penalității, corespunzător se casează decizia instanței de apel și în partea modificării cuantumului cheltuielilor de judecată încasate cu titlu de taxă de stat de la C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. în beneficiul statului.

Curtea Europeană, cu referire la art. 6§1 CEDO, amintește că, potrivit jurisprudenței sale constante, hotărârile judecătorești trebuie motivate astfel încât să indice de o manieră suficientă motivele pe care se fondează.

Implicit, instanța de recurs a punctat doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze, ceea ce este admisibil prin prisma jurisprudenței CtEDO (a se vedea cauza García Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; Moreira Ferreira vs Portugalia (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84).

Coroborând circumstanțele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat și va casa decizia instanței de apel în partea casării hotărârii primei instanțe privind repararea prejudiciului moral și încasarea penalității și corespunzător în partea modificării cuantumului cheltuielilor de judecată încasate cu titlu de taxă de stat, cu menținerea hotărârii primei instanțe în partea încasării penalității și

cheltuielilor de judecată cu titlu de taxă de stat și modificarea hotărârii primei instanțe în partea reparării prejudiciului moral, prin micșorarea cuantumului acestuia, în rest va menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu prevederile art.442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. e), f), alin.(3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Irina Fitchevici și Ion Fitchevici, reprezentați de avocatul Adrian Grosu.

Se casează decizia din 07 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Irina Fitchevici și Ion Fitchevici împotriva Companiei Aeriene „AIR MOLDOVA” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea contravalorii biletelor de călătorie, penalității, compensației pentru anularea zborului, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, în partea casării hotărârii din 15 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, privind repararea prejudiciului moral, încasarea penalității și corespunzător în partea modificării cuantumului cheltuielilor de judecată încasate cu titlu de taxă de stat în beneficiul statului și se menține hotărârea primei instanțe în partea încasării penalității și a cheltuielilor de judecată încasate cu titlu de taxă de stat în beneficiul statului.

Se modifică hotărârea din 15 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea încasării prejudiciului moral de la Compania Aeriană „AIR MOLDOVA” Societate cu Răspundere Limitată în beneficiul Irinei Fitchevici și a lui Ion Fitchevici, prin micșorarea cuantumului acestuia de la 5000 de lei (cinci mii de lei) până la suma de 1000 de lei (una mie de lei) pentru fiecare.

În rest, se menține decizia din 07 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 15 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Maria Ghervas

Mariana Pitic

Victor Burduh

Galina Stratulat